

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2022 M. GRUODŽIO 29 D. NUTARIMO NR. 1317 „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS KRIZIŲ VALDYMO IR CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO
PROJEKTO

Institucijos ar asmens pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pastabos ir pasiūlymai	Paaiškinimai dėl pastabų
DĖL GYVENTOJŲ EVAKAVIMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠO PROJEKTO		
Teisingumo ministerijos 2025 m. sausio 9 d. raštas Nr. (1.6 Mr) 2T-18	<p>8. Aprašo 4 punkte nustatoma, kad <i>valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklos sritys ir funkcijos, už kurias jos yra atsakingos organizuojant ir vykdant gyventojų evakavimą gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, paskelbus mobilizaciją ar įvedus karo padėtį (toliau – veiklos sritys ir funkcijos), nurodytos aprašo priede</i>. Pirma, kaip minėta šios išvados 3 pastaboje, subjektų funkcijos, susiję su dalyvavimu gyventojų evakavimo procese, nenustatytos Įstatyme, o pagal Įstatymo 37 straipsnio 2 dalį gyventojų evakavimą išimtinai organizuoja tik savivaldybės operacijų centras. Antra, iš Aprašo nuostatų lieka neaišku, kaip konkrečiai Aprašo priede nurodyti subjektai dalyvautų gyventojų evakavimo procese, nes nors Aprašo priede nustatomos veiklos sritys ir funkcijos, bet pačiame Apraše niekaip nereguliuojamas jų santykis su organizuojamu konkrečiu paskelbtu gyventojų evakavimu toje savivaldybėje ir savivaldybės operacijų centro funkcijomis šiame procese. Trečia, Aprašas turi nustatyti gyventojų evakavimo organizavimo tvarką, o ne tinkamo pasiruošimo šiam procesui prielaidas, kas yra bendros pasiruošimo ekstremalioms situacijoms sistemos dalis. Kaip minėta, siūlytina įvertinti, ar šiais aspektais pirmiausiai neturėtų būti keičiamas Įstatymas, jame nustatant esminius reikalavimus dėl pasiruošimo gyventojų evakuacijai ir atitinkamų subjektų dalyvavimo šiame procese. Atitinkamai siūlytina integruoti</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Aprašo priedo nuostatos integruotos į Aprašą. Dėl pastabos dalies, kad valstybės institucijoms ir įstaigoms Įstatyme nenustatyti esminiai reikalavimai dėl pasiruošimo gyventojų evakuacijai ir atitinkamų subjektų dalyvavimo šiame procese pastebėtina, kad gyventojų evakavimas yra sudėtinė krizių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimo ir padarinių šalinimo proceso dalis, o Įstatymo 11 str. 3 d. 5 p. nustatyta ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų funkcija pagal kompetenciją <u>dalyvauti likviduojant krizes ir ekstremalias situacijas, šalinant jų padarinius</u>, <...>, Aprašo lentelėje detalizuojama, kokiose konkrečiose srityse, susijusiose su gyventojų evakavimu, ši funkcija įgyvendinama. Pažymėtina, kad analogiškas teisinis reguliavimas nustatytas ir Valstybinio ekstremaliųjų situacijų valdymo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 1503, 2 priede, kuriame nustatytas institucijų vaidmuo (atsakomybių sritys) dalyvaujant likviduojant valstybės lygio ekstremalias situacijas ir šalinant jų padarinius. Įstatymo 13 str. nustatytos panašios kompetencijos ir savivaldybės merui ir administracijos direktoriui. Atsižvelgiant į tai, Apraše valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms evakavimo procese numatytos tik jų kompetencijai priskirtinos funkcijos. Kartu pažymėtina, kad šios funkcijos savo esme ir turiniu nėra naujos, jos išplaukia iš jau šiuo metu institucijoms nustatytų jų veiklą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų. Šiomis funkcijomis</p>

<p>Aprašo priede numatytas funkcijas į bendrą evakuacijos organizavimo procesą, kuris nustatomas Apraše, taip pat iš esmės peržiūrėti Aprašo priede numatytas funkcijas (jei atskiras Aprašo priedas išliktų), kad jos derėtų su nustatomomis pačiame Apraše (pvz., Aprašo 47.3 ir 49.2 papunkčiuose numatytos Vidaus reikalų ministerijos ir Nacionalinio krizių valdymo centro funkcijos nederėtų su Aprašo priedo 2.1 ir 7.1 numatytomis funkcijomis). Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad karo komendantas pagal Karo padėties įstatymo 9 straipsnio 1 dalį nėra nei institucija, nei įstaiga, o tik konkretus asmuo, turintis karininko laipsnį, todėl tikslintinas ir Aprašo priedo, jeigu jis išliktų, pavadinimas.</p>	<p>nukreipiama, pasakoma už ką (kokią sritį) institucijos bus atsakingos evakavimo metu. Savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrai be valstybės institucijų ir įstaigų pagalbos nėra pajėgūs tinkamai organizuoti gyventojų evakavimo ir nebus pajėgūs organizuoti gyventojų evakavimo ir jam tinkamai pasirengti, jei Apraše nebus nustatytos savivaldybių institucijoms ir įstaigoms evakavimo procese numatytos tik jų kompetencijai priskirtinos funkcijos. Be to pats evakavimo organizavimas negali ir neturi būti suprantamas fragmentiškai, kaip ne vientisas procesas, t. y. be evakavimo vykdymo ir šio proceso vykdytojų. Institucijos, kurioms apraše priskirtos atitinkamos funkcijos, vadovaudamosi Krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu vidaus reikalų ministro 2025 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 1V-151, galės tinkamai rengtis galimam gyventojų evakavimui, t. y. rengs krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, numatys juose reikiamus išteklius, pagal juos planuos reikalingą lėšų poreikį, planuos ir rengs mokymus, pratybas.</p>
<p>31. Aprašo 32 punkte nustatoma nauja pareiga savivaldybei būti pasirengusiai evakuoti ar priimti Apraše tam tikrą skaičių gyventojų pagal nustatomą formulę. Manytina, kad tai nėra šio Aprašo reguliavimo dalykas, nes tai nėra jau paskelbto gyventojų evakavimo organizavimo dalis, o tinkamas savivaldybių pasiruošimas evakavimui, be to, tokio pobūdžio pareiga savivaldybėms turėtų būti nustatoma tik įstatymu, todėl siūlytina Apraše to atsisakyti. Atkreiptinas dėmesys, kad iki 2020 m. gruodžio 31 d. galiojusioje Karo padėties įstatymo 36 straipsnio 4 dalyje buvo nustatytas reikalavimas, kad <i>savivaldybės, į kurių teritoriją evakuojami gyventojai, privalo pasirengti priimti tokį evakuojamų asmenų skaičių, kuris yra ne mažesnis kaip 10 procentų atitinkamos savivaldybės teritorijos gyventojų skaičiaus</i>, tačiau šiuo metu nei galiojančiame Karo padėties įstatyme, nei Įstatyme tokios pareigos savivaldybėms nėra.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Pastaboje nurodytas teisinis reguliavimas (Aprašo 38 p.) patikslintas, kad pasikeistų jo paskirtis iš pasirengimo į organizacinę paskirtį. Tokia nuostata būtina ir dėl to, kad jos nesant savivaldybės negalės susiplanuoti gyventojų evakavimui būtinų resursų, infrastruktūros ir kt., nes nežinos į kokį minimalų kiekį ji turi atsižvelgti.</p>